

**„AMENNYIBEN
BÁRMIKOR
KIDERÜLNE...”**

(CSÚRY ISTVÁN)

2016

Csúry István püspökön a sor

Az előző hónapokban, a polgári és az egyházi választások közeledtén megújuló időszakos vetődött fel a politikai és egyházi közszereplők titkosszolgálati múltjának az átvilágítása. Ennek részeképpen került napirendre – másoké mellett – **Csúry István** királyhágómelléki püspök, illetve püspökjelölt érintettségének a kérdése.

A sajtó nyilvánossága előtt a felek és az indulatok összecsaptak. A tényeket és bizonyítékokat figyelmen kívül hagyva vagy átértelmezve maga a püspök és elvtársai „a legjobb védekezés a támadás” módszerét alkalmazva igyekeztek meghazudolni a valóságot, sőt ellenem fordítani a megalapozott állításokat és érveket.

Szem előtt tartva, hogy a heves sajtóvita során éppen a lényegről terelődött el a figyelem, és kézen-közön éppen maguk a bizonyítékok sikkadtak el, ezen ismertető füzetünkben – eredetiben és fordításban – közreadjuk azokat az **informátori jelentéseket** és kapcsolatos iratokat, melyek egyértelműen bizonyítják Csúry István, alias „**KISS**”, alias „**ROȘESCU**”, alias „**CHIȘ GEZA**” kollaboránsi múltját.

Fontos megállapítani, hogy ezen tényfeltárás – távol bármely személyi vagy politikai elfogultságtól – szegedi **Molnár János** *Szigorúan ellenőrzött evangélium* című egyháztörténeti munkáján alapul.

Hasonlóképpen fontos tudni, hogy Csúry István szakszerű és objektív átvilágítása nem valamely személye ellen irányuló, tendenciózus támadásnak minősülő cselekmény, hanem szerves részét képezi a kommunista múlt társadalmunkban fogantatos feltárásának, valamint a **Romániai Református Egyház** által meghirdetett és gyakorolt titkosszolgálati átvilágításnak, mely utóbbinak – törvény szerint – éppen a mindenkori püspök a legfőbb felelőse és letéteményese.

Mindezeket figyelembe véve eljött az ideje annak, hogy véget vessünk az ebben a tárgyban elburjánzott meddő és pártos vitáknak: egyes egyedül a köz javára, a társadalmi és politikai élet megtisztulására és az **Anyaszentegyház** megújulására összpontosítva.

Csúry Istvánt senki sem akarja öncélúan támadni, „befeketíteni” vagy „megbuktatni”. Mint bárki érintett, az Ő esetében is a titkosszolgálati feddhetetlenség követelményének kell érvényesülnie. Éppen ezért, minden utólagos lelepleződést vagy kínos magyarázkodást megelőzendő és az egyházi közvélemény megnyugtatósára, most Csúry Istvánon a sor, hogy a 2009. szeptember 25-én kelt, mellékelte **Nyilatkozatában** foglaltak értelmében járjon el, melyben Ő maga ígerte meg, hogy: „amennyiben bármikor kiderülne, hogy nyilatkozatom nem fedi a valóságot, azonnal és készséggel lemondok akár a jelöltségről, vagy később a tisztségről, amennyiben megválasztanak”.

A tisztelt közvélemény figyelmébe ajánlom és nemes Egyházunk szívére helyezem ezt a sokkoló lelkiismereti ügyet. Istennél az igazság.

Nagyvárad, 2016. szeptember 12.

Tökés László

(Az egyházi átvilágítással és a Csúry István titkosszolgálati múltjával kapcsolatos egyéb dokumentumok a www.krek.ro és www.tokeslaszlo.eu honlapokon olvashatók.)

I. DOKUMENTUMOK

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Választó Bizottsága részére

Nagytiszteletű **Szűcs András Ottó** elnök úrnak

NYILATKOZAT

Alulírott Csúry István lelkipásztor tisztelettel jelentem a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Választó Bizottságának, hogy az egyházközségek jelölését a püspöki tisztségre megköszönve elfogadom.

Tisztelettel kinyilatkozom, hogy soha nem voltam a román titkosszolgálat munkatársa. Ezt az állításomat a CNSAS által kibocsátott és nyilatkozatomhoz mellékelte dokumentummal igazolni tudom. Ezzel együtt, amennyiben bármikor kiderülne, hogy nyilatkozatom nem fedí a valóságot, azonnal és készséggel lemondok akár a jelöltségről, vagy később a tisztségről, amennyiben megválasztanak.

Nagyvárad, 2009. szeptember 25.

Tisztelettel, Csúry István püspökjelölt

**A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET
VÁLASZTÓ BIZOTTSÁGA RÉSZÉRE**

Nagytiszteletű SZŰCS ANDRÁS OTTÓ elnök úrnak

NYILATKOZAT

Alulírott Csűry István lelkipásztor tisztelettel jelentem a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Választó Bizottságának, hogy az egyházközségek jelölését a püspöki tisztségre megköszönve elfogadom.

Tisztelettel kinyilatkozom, hogy soha nem voltam a román titkosszolgálat munkatársa. Ezt az állításomat a CNSAS által kibocsátott és nyilatkozatomhoz mellékelt dokumentummal igazolni tudom. Ezzel együtt, amennyiben bármikor kiderülne, hogy nyilatkozatom nem fedti a valóságot, azonnal és készséggel lemondok akár a jelöltségről, vagy később a tisztségről, amennyiben megválasztanak.

Nagyvárad, 2009. szeptember 25.

Tisztelettel, **CSŰRY ISTVÁN** püspökjelölt

FELJEGYZÉS

Csúry István püspök titkosszolgálati múltjáról

A zsigó Molnár János, a Kovács Imre, a Gellért Gyula és a Juhász Tamás dossziéiban nyolc (8) feljegyzés található egy KISS fedőnevű informátortól, aki az 1980-as évek első felében szalárdi lelkész. Ebben az időben Csúry István volt Szalárdon a református lelképásztor. Ez nyilván közvetett bizonyíték, de bizonyíték. (Nem kell a gyilkos bevallja, hogy gyilkolt, közvetett bizonyíték alapján is elítélhető.)

Ezen felül, szintén a zsigó Molnár János dossziéjában található egy lehallgatási jegyzőkönyv, 1982.07.07-i keltezéssel, melynek egyik részlete így szól: „15 óra 43 perckor a célszemély (a fiatal JÁNOS) tárcsázta a következő számot: 51539, Dani Judit, Nagyvárad, Iza utca 19 szám, S/4, ap. 14. Beszél egy Istvánnal, aki neki barátja, és akit meghívott, a feleségével együtt (akit JUTKÁNAK hívnak) hozzájuk, egy beszélgetésre, mivelhogy még jön hozzájuk több olyan személy, akikkel jó lett volna, ha ISTVÁN találkozik. Ezek között lett volna egy IRMA nevezetű is. ISTVÁN sajnálattal közli, hogy nem tudja elfogadni a meghívást, mivel hozzájuk is jönnek ma estére vendégek.” („La orele 15,43 obiectivul (tânărul JANOS) a format numărul 51539, Dani Judita str. Iza, nr.19, S/4, ap.14, și a vorbit cu unu ISTVAN, prieten de al lui, pe care l-a invitat, împreună cu soția (pe care o cheamă JUTKA) la el acasă, la o partidă de discuții; fiindcă mai vin la ei încă câteva persoane, cu care bine ar fi făcut ISTVAN dacă s-ar fi întâlnit, printre aceștia se afla și una IRMA. ISTVAN cu părere de rău, dar n-a putut accepta invitația, fiindcă vin și la ei musafiri de seară.”)

A jegyzőkönyvet elemző tiszt (Raț Ioan százados) a fenti telefonszámhoz a következő kommentárt fűzte: „Ez a Csúry István család, Roșescu informátor.” („Este fam. Csúry István, inf. Roșescu.”) Ez a „Roșescu” a zsigó Molnár lányainak keresztelőlője is hivatalos, és onnan is küld jelentést. Tudtommal Dani Judit volt Csúry felesége, és az említett nagyváradai címen laktak, tehát a lehallgatási jegyzőkönyvben nevesített István, nem lehetett más, csak Csúry.

Természetesen tudom, hogy A Securitate Irattárát Tanulmányozó Országos Tanács (CNSAS) azt állítja, hogy nem áll rendelkezésére semmilyen dosszié Csúry Istvánról. De mivel az anyag 40%-át a mostani titkosszolgálat nem adta át a CNSAS-nak, ez az igazolás lehet igaz is, de nem azt igazolja, hogy Csúry nem volt informátor, hanem azt, hogy nincs birtokukban ilyen adat. Ők ugyanis azt nem vizsgálják, hogy más informátorok és célszemélyek iratgyűjteményeiben ki és hogyan szerepel. Hát ennyit tudok én erről a sajnálatos esetről mondani. Ettől akár még bölcsen is végezheti a püspöki szolgálatot az egykori KISS/ROȘESCU fedőnevű informátor.

PONTOSÍTÁSOK

Címzett:
EP-iroda
Nagyvárad

Hivatkozással telefonbeszélgetésünkre, utánanézttem, mi is a helyzet a nyolcadik dokumentummal. Ez egy CHIȘ GEZA fedőnevű informátortól származik, és zsbói Molnár Jánosra vonatkozik. Beazonosítása azonban kétséges. CHIȘ GEZA-ról egy másik jelentése alapján tudni lehet, hogy felesége a nagyváradai Sinteza gyárban dolgozott a nyolcvanas évek közepén. Hogy miért gondolom, hogy ő is azonos a máshol KISS, illetve ROȘESCU fedőnéven jelentő Csűryvel?

1. A tartóitztek gyakran írják helytelenül, illetve gyakran pontatlanul a magyar fedőneveket. Itt is azt látjuk, hogy az informátor Gheza-nak ír alá, míg a tiszt GEZA-nak nevezi. Tehát a CHIȘ és a KISS írásmódbeli különbség nem biztos, hogy másvalakit takar.

2. A GYÖNGYI fedőnevű informátor 1985 elején többek közt megjegyzi zsbói Molnár Jánosról, hogy nagyon visszahúzódtottá vált, csak Csűry Istvánnal látta beszélni az egyházi gyűlés szünetében. CHIȘ GEZA ugyanerről ír, nagyon megválogatja a környezetét, vele szemben is fenntartással viselkedik.

3. CHIȘ kézírása nagyon hasonlít a KISS kézírásához.

4. Noha ezt a feljegyzést nem Szalárdon, hanem Váradon írták, nem Seres őrnagynak, hanem Rațnak, mivel Csűrynek Váradon is volt lakása, a helyszín nem kizáró ok.

5. Ahogy az több iratból is kiderül, Csűry volt megbízva, hogy ellenőrizze zsbói Molnárt, s mivel ez a feljegyzés kifejezetten megbízásra készült, gyanítható, hogy CHIȘ szintén Csűry.

Tehát, noha vannak olyan jelek, amelyek Csűryt sejtetik a CHIȘ GEZA fedőnév mögött, nem jelenthető ki egyértelműen az azonossága. Mellékelten küldöm a feljegyzést beszikkelve.

Szeged, 2016. július 8.

üdvözlettel:
Molnár János

Legutóbbi levelemből, amelyben azt indokoltam, miért tekintem a CHIȘ GHEZA fedőnevű ügynököt azonosnak Csűry Istvánnal, kimaradt a legfontosabb érv: a dosszié-szám azonossága. CHIȘ dosszié-száma éppúgy 5249, mint KISS dosszié-száma.

2016. július 13.

Molnár János

KIVONAT

BADEA (II)/MUREȘAN DINU (zsibói Molnár János) dossziéjából

(...)

1982. július 14-én a ROȘESCU fn. informátor jelenti, hogy Sándor István kollégáját nem szállásolta el (mármint zsibói Molnár János), de külföldieket bezzeg igen. „Valóságos téren nagyon aktív, vasárnap gyermekeket oktat, kedden délután felnőtteket”. ’82 július 17-én egy keletnémet családot látott vendégül, akikkel együtt több fotót is készített róla a Securitate. ROȘESCU a velencei segédlelkészt valóságos nőcsábászként írja le, aki öt menyasszonyjelölttel tart egyszerre kapcsolatot.

(Molnár János: Szigorúan ellenőrzött evangélium, I. kötet, 109. oldal)

(...)

A Securitatét mindenekelőtt két leánygyermekének keresztelője érdekli (mármint zsibói Molnár János leányai), amit 1984. augusztusában tartottak, amelyen nemcsak a rokonság, hanem barátok (akiket legalábbis annak hisz), a nagyváradi gyülekezetből 15-20 vendég, sőt magyarországiak is részt vettek. A barátok közt a két Balog Béla, a szemlaki és apja, a nagyváradi „betánista”, akinél nem sokkal korábban tartottak házkutatást, a külföldiek közt Jeszenszky Géza, későbbi külügyminiszter és felesége, Edit. Míg Balog hangosan bemutatkozik, a Securitate kérdéseire válaszolva a résztvevők nem tudják megmondani Jeszenszkyről, hogy kicsoda. Ahogy ROȘESCU ügynök sem 1984.10.30-án kelt jelentésében. Azt viszont tudja, hogy a „betánistákra jellemző módon csak szirupot szolgáltak fel nyíltan, de titokban bort is lehetett inni”.

(Molnár János: Szigorúan ellenőrzött evangélium, I. kötet, 113. oldal)

II. A SZALÁRDI ILLETŐSÉGŰ, „KISS” FEDŐNEVŰ INFORMÁTOR (BESÚGÓ) JELENTÉSEI

1. Jelentés Kovács Imre paptamási református lelkésztől

BM Bihar megy. Fel.
Securitate I/B ügyoszt.
Tartótiszt: Căprariu alezredes
Forrás: „Kiss” informátor
Hely: Szalárd hivatal
11 óra
Nr. 5249/00113/1986.10.29.
Opis 76.

FELJEGYZÉS

A forrás elmondja, hogy néhányszor találkozott Kovács Imre paptamási lelkésszel, akivel elbeszélgetett különféle témákról. Forrás kifejtette véleményét, hogy egy intelligens személy, több idegen nyelvet ismer, a településen és más helyeken is kiterjedt baráti köre van. Forrás rámutat, hogy nem egy vallási fanatikus, bár lelkész, de nem meggyőződésből lelkészkedik, hanem (*kiolvashatatlan*), szeret gesztikulálni, mint lelkész inkább szerepet játszik. Mindezek ellenére a hívek figyelemmel hallgatják. Forrás azt is megállapítja, hogy kedveli a szerelmi kalandokat, annak ellenére, hogy nős, felesége orvos, de nem Bihar megyében. Közeli rokona annak a Balogh Bélának, aki bethanista tevékenysége miatt el volt ítélve, akinek egyik lányát Viski Pál nagyváradi mérnök vette feleségül. Kovács Imre anyja a nagyváradi Balogh Béla feleségének testvére. Ugyancsak közeli rokona Papp László püspöknek is.

1986. október 29.

Kiss

Megjegyzés: Kovács Imre lelkészt ismerjük, a jegyzék annak nyomán született, hogy utasítást adtunk ellenőrzésére.

Intézkedések: Alapos ellenőrzési jegyzéket kell összeállítani „AVRAM” informátorról, akiről 1986 októberében „PAVEL” informátor jelezte, hogy magyar nacionalista megnyilvánulásai vannak, ezt követően személyi dosszióját át kell adni elemzésre a szakmai vezetésnek.

Feladatok: Folytatni Kovács Imrével a beszélgetést, azonosítani magyar sovénacionalista megnyilvánulásait, a környezetében előforduló személyeket –

Căprariu alezredes

(A szövegben sok a nyelvtani hiba, a rossz fogalmazás. M. J.)

M. I. I. Jud. Bihor
Securitate Serv. I/B.
Of. de legat. Lt. col. Căprariu
Sursa: inf. Kiss
Loc. Salard – oficiu
Ora 11
Nr. 5249/00113/1986.10.29.
Opis 76.

NOTA

Sursa vă relatează că în câteva rânduri s-a întâlnit cu Kovacs Imre preot din Tămăseu și-a purtat discuții diverse. Sursa își exprimă părerea că este o persoană inteligentă, cunoscător de limbi străine are un cerc mare de prieteni în localitate și în alte localități. Sursa a remarcat că nu este fanatic religios, nu face preoția din convingere deși este preot și a sesizat că activitățile religioase le face mai mult (*indescifrabil*) și îi place să gesticuleze, preoția îi mai mult o actorie. Cu toate acestea așa credincioșii îl ascultă. Sursa menționează de asemenea îi plac aventurile amoroase, deși este căsătorit, soția sa fiind medic și nefiind în județul Bihor. Este rudă de grad mai mare cu Balogh Bela fost condamnat pentru activitate betanistă, care are o fiică căsătorită cu Viski Paul inginer în Oradea. Mama lui Kovacs Imre este soră cu soția lui Balogh Bela din Oradea. De asemenea este de rudenie de grad mai mare și cu episcopul Papp Laszlo. ”

29. octombrie 1986

Kiss

Observație: Preotul Kovacs Imre este cunoscut de noi, nota a fost furnizată în baza sarcinilor trasate privind verificarea acestuia.

Măsuri: Întocmire unei note de verificare temeinice a inf. ”AVRAM” fiind semnalat cu manifestări naționaliste maghiare de inf. ”PAVEL” în luna octombrie 1986, după care dos. pers. al acestuia se va prezenta spre analiza conducerii profesionale.

Sarcini: De a continua a discuta cu Kovacs Imre și a stabili dacă are manifestări naționalist șovine maghiare, persoane ce apar în anturajul acestuia –

Lt. col. Căprariu

2. Jelentés Kovács Imre paptamási református lelkésről

Belügyminisztérium
Securitate – I/B ügyoszt.
Căprariu alezredes
Inf: „KISS”
Nr. 5249/00113/1987.06.02.
Opis 81.

FELJEGYZÉS

A forrás ismerteti, hogy több szakmai gyűlésen Kovács Imre lelkész továbbra is felállt és egy sor kritikát fogalmazott meg a református püspökség belső rendjének címére. Ezáltal saját fontosságát próbálja meg kihangsúlyozni, kollégái elismerését fokozni. Vialágos, hogy változásokat akar elérni a református püspökség vezetésében, annak okán, hogy a református püspök többször is figyelmeztette egyes nem helyénvaló felvetéseire. Természetesen kollégái nem hisznek az általa mondottaknak, mivel ő egy kisebb egyházközségben szolgál, szakmai tudása átlagos, emiatt a lelkészek általában nem értékelik.

Megjegyzés: KOVÁCS IMRE lelkészt ismerjük.

Intézkedések: A feljegyzést hasznosítani kell nevezett hozzáállásának tisztázására.

Feladatok: Folytassa a beszélgetéseket, és jelezze nevezett beszélgetéseit, megnyilvánulásait, valamint hogy kik fordulnak meg a környezetében.

M. I. Jud. Bihor
Securitate – Serv. I/B
Lt. Col. Căprariu
Inf. Kiss
Nr. 5249/00113/1987.06.02.
Opis 81.

NOTA

Sursa vă face cunoscut că în mai multe ședințe profesionale preotul Kovacs Imre continuă să se ridice în ședințe și să formuleze o serie de critici la adresa orînduirii episcopiei reformate. Încercând în acest mod a-și da importanța de a fi apreciat de colegii să-i. Este clar că el dorește unele schimbări în conducerea episcopiei reformate deoarece episcopul reformat în mai multe ocazii l-a atenționat asupra unor discuții neavenite. Desigur colegii să-i nu cred în ceea ce spune el, deoarece el este preot la o parohie mai mică nu dispune de o capacitate profesională deosebită și rezultă că nu este apreciat în general de preoți.

Observații: Preotul KOVACS IMRE este cunoscut de noi.

Măsuri: Nota se va exploata în clar. poz. al acestuia.

Sarcini: Să continue discuțiile cu acesta și să se semnaleze atitudini, discuții ale acestuia, persoane autohtone ce apar în anturajul acestuia.

3. Jelentés a Kolozsvári Teológiai Intézetben 1987 június-júliusban megtartott továbbképző tanfolyamról

Belügyminisztérium
Bihar Megyei Felügyelőség
Átvette: Căprariu Aurel alezredes
Forrás: „Kiss”
Helység: Szalárd
Dátum: 1987. VIII. 27

Szigorúan titkos
Dossziészám..... Iratszám.....

FELJEGYZÉS

A forrás elmondja, hogy 1987 június-júliusban a Kolozsvári Teológiai Intézetben megtartott továbbképző tanfolyamon kb. 80 református lelkész vett részt.

A forrás észrevette ez alkalommal, hogy Gálffy Zoltán, Juhász Tamás dogmatikatanárok, valamint Kozma Zsolt liturgiatanár nacionalista ízű témákat bocsátanak vitára, olyan értelemben, hogy a különféle vallásos jellegű összejöveteleken felmerülhet az, hogy az újszülötteknek magyar nemzetiségüket kidomborító keresztneveket adjanak.

A felszólaló lelkészek egy része volt azon a véleményen, hogy itt van az ideje annak, hogy magyar történelmi neveket válasszanak, amelyeket nem lehet románra fordítani, ezáltal segítve a magyar szó konzerválását. Elmondták, hogy sok esetben Előd névre keresztelnek újszülött magyar gyermekeket, amelyet egy Szent István magyar király korabeli magyar vezető viselt az 1000-es esztendő tájékán.

A fent említett tanárok nem léptek fel ezen javaslatok hallatán, passzívak maradtak, amit egyes jelen levő református lelkészek megütközéssel fogadtak, hangot adva véleményüknek, miszerint ilyen nacionalista hangvételű vitáknak nem lenne helyük ezen a továbbképzésen.

„KISS”

RD/4489/2 pld.
Másolva/MH

MINISTERUL DE INTERNE
INSP. JUDEȚEAN BIHOR
Primit: Lt. col. CAHRARU AUREL
Sursa: "KISS"
Localitate: SKlard
Data: 27.VIII.1987

SECRET SECRET
Nr. dos. _____ Nr. opis _____

114
103

N O T A

Sursa vă relatează că în perioada iunie - iulie 1987 a participat la cursurile de reciclare peste 80 de preoți reformați, la Institutul Teologic din Cluj-Epoca.

Cu această ocazie, sursa a sesizat la profesorii GÁLPY ZOLTÁN, JURÁSE TAMÁS, de dogmatică; KOCMA ZSOLT, la liturgică, faptul că pune în discuție subiecte cu iz de naționalism, în sensul că permite și ascultă promovarea în diverse pedințe religioase, utilizarea mai adecvată de mine ce se vor da la noii născuți, care să reflecte naționalitate maghiară.

Astfel, s-au ridicat preoți care s-au exprimat în fața acestora că, este timpul ca să se caute nume din istoria Ungariei, care nu pot fi traduse în limba română, pentru conservarea vorbirii maghiare. Astfel, s-a exprimat că la unii copii de naționalitate maghiară se dau nume ca, ELŐD, ce semnifică numele unui conducător maghiar din perioada anului 1000 a regelui Ștefan al Ungariei.

de verificat aspectul!!

Pe lângă de preoții care au ridicat asemenea propuneri, profesorii de mai sus, nu au luat atitudine, având o poziție pasivă, fapt ce a creat aprecieri negative din partea unor preoți reformați veniți la reciclare, care au apreciat că apăsarea discuții privind promovarea unor spirite naționaliste nu își au locul la acest curs.

"KISS"

RD/4489/2 ex.
copiat/MH

4. Jelentés Gellért Gyula és Zsisku János lelkészekről

Belügyminisztérium
Bihar megyei Felügyelőség
I/B ügyosztály
A. Căprariu alezredes
Forrás: „Kiss” inf.
Helység: Szalárd
Dátum: 1989.02.27
Nr. 5249/00107

FELJEGYZÉS

Forrás ismerteti, hogy az 1989. február 8-án megtartott lelkészértekezleten Gellért és Zsisku lelkészek szót kértek, meg nem engedett módon fogalmazva állították, hogy a református klérusnak nem biztosítják a szükséges propagandaanyagokat (bibliákat, énekeskönyveket, naptárakat, stb.), s noha ezt a jegyzőkönyvekbe belefoglalják, ennek ellenére nem intézkednek. Az éles kérdés felvetés meglepte a jelen levő református lelkészek többségét, akik nem értettek egyet ezen felszólalások tónusával. De a forrás azt is közölte, hogy néhányan a lelkészek közül, pl. Makai Lehel Hegyközszentmiklósról, Székelyhíd község, Gavrucza Tibor Székelyhídról, Major Huba..., Kallós István Erkeserüből úgy ítélték, hogy „jól tették a felszólalók, hogy felvetették ezeket a problémákat, hiszen a református papok nem rendelkeznek a szükségességekkel, miként az ortodox felekezet”. A forrás a továbbiakban is ismertetni fogja Gellért és Zsisku lelkészek viselkedését.

1989.02.27.

Kiss

Megjegyzés: Gellért és Zsisku református lelkészek hasonló protestáló megnyilvánulásairól már kaptunk jelentéseket.

Intézkedések: Informatív megfigyelés alá vonni őket. (s. i. = supraveghere informativă)

5. Jelentés Gellért Gyula és Zsisku János lelkészértekezleti viselkedéséről

Bihar Megyei Felügyelőség
I/B ügyosztály – református felekezet
Căprariu alezredes
Forrás: KISS inf.
Helység: Szalárd
Dátum: 1989.04.29
Nr. 5249/00107

FELJEGYZÉS

A forrás elmondja, hogy a bihari papok 1989. április 7-én megtartott közigazgatási gyűlésén, hogy a hivatalos kereteken kívüli beszélgetésekben Gellért Iuliu és Zsisku János lelkészek ezúttal visszafogottak voltak, kerültek a politikai jellegű véleménynyilvánítást. Annak ellenére, hogy beszélgetések tárgyát képezték a budapesti televízió országunkra nézve provokatív műsorai, a kommentároktól távol tartották magukat. A forrás úgy hallotta, hogy őket a felekezet vezetőségéhez berendelték, és figyelmeztetésben részesítették őket nem megfelelő magatartásuk miatt.

A forrás a továbbiakban is beszélgetni fog velük.

Szalárd, 1989. április 26.

Kiss

Megjegyzés: Zsisku Ioan Iosif belényesi és Gellért Iuliu szentjobbi (Berettyócsóhaj község) református lelkészek magyar nacionalista megnyilvánulások és tiltakozó fellépéseik miatt megfigyelés alatt állnak (d. u. i. = dosar de urmărire informativă), figyelmeztete is őket a felekezet vezetősége. A feljegyzés a figyelmeztetést követő reakciójukra vonatkozik.

Intézkedések: Nevezettek viselkedésének és magatartásának ellenőrzése mindazon informatív lehetőségeket felhasználásával, amelyek működési helyeiken, azaz Belényesben és Szentjobbon rendelkezésre állnak.

Feladatok: Jelezni nevezettek megnyilvánulásait és beszélgetéseit a papi gyűléseken, valamint azt, hogy a református klérus mely tagjai tartoznak a társaságukba.

Căprariu alezredes

Serviul E/18 - act reformal
local. Căpraru
Suma: sup. 1 KISS
loc : 1 KAPPO
data : 16.04.89
Nr. 1249/09 107

V
K
R

Nota

Sursa ne relatează că în 2 aprilie 1989 la
pedicula administrativă a președintelui clubului
a scrisut că în cadrul unei discuții în afara
reședinței oficiale, președintele clubului
și alții au manifestat rezerve în discuții
în timpul să se arăse odată cu angajarea
discuții de să se exprime păreri de natură
politică. Acest obiect a fost discutat primul
pe emisiunile TV Trezoreria București
la adresa fetei noastre scapă sau au
participat la comentarii. Să se știe că au avut
tuna scapă au fost plecați la
concluziile clubului și li s-a spus
akur'a cuprinse sunt concluziile ne-
coerente.

Sursa urmează să mai scrie
cu scapă.

fol. 26. aprilie 1989

King

10AM 101AT
not 57106
d.v.i., pr.
desi pater-
publica

12V

TRAVURI - Verificarea acestora și purgarea
credințelor supranaturale din localitate
unde funcționare repetitiv SERVICIUL
SUSCITĂ, privind atitudinea și comportarea
acestora.

Secret
Public

SARACI: Cu ocazia populiței acestora la
reședințele ad-hoc preterite nu se revine
lepe atitudinea și dispozițiile pe care acestea
le au, persoanele din cadrul reformei sunt
apar în activitățile obiective.

local 10/10

6. Jelentés Szekeres Sándor nagyvárad-i református lelkésze-ről

Bihar megyei Securitate
I/B ügyosztály
A. Căprariu alezredes
Forrás: „Kiss” inf.
Helység: Szalárd
Dátum: 1989. május 9.
Nr. 5249/00113

Szigorúan titkos

FELJEGYZÉS

A forrás beszámol arról, hogy 1989. május 5-én alkalma volt szóba állni Szekeres Alexandru nagyvárad-i református lelkészsel, aki egyebek mellett szeretne volna megtudni a forrás véleményét Papp László püspök azon döntéséről, amellyel őt áthelyezte a nagyvárad-i Bihapüspöki Ref. Egyházközségbe.

A forrás rájött, hogy egy képmutató, meglehetősen öntelt személlyel beszélget, aki egyes kapcsolatokkal rendelkezik a református papság körében. Amint az a forrás tudomására jutott, az ő kezdeményezésére jött létre az a több egyháztag által aláírt levél, amelyet elküldtek a püspöknek a megüresedett bihapüspöki állásba való kinevezése ügyében. A forrás majd még szóra fogja bírni nevezettét.

Szalárd, 1989. május 9.

Kiss

Megjegyzés: Szekeres Alex. nagyvárad-őssi református lelkész magyar nacionalista megnyilvánulásai miatt áll megfigyelés alatt (s. i. = supraveghere informativă).

Intézkedések: Nevezett megfigyelésébe bevonni „Szemes” forrást is.

Feladatok: Megkeresni az új bihapüspöki egyházközségben, a vele lefolytatott beszélgetésekből megtudni véleményét a jelen politikai eseményeiről.

Căprariu alezredes

7. Jelentés Kovács Imre paptamási református lelkésről

I/B Ügyosztály
Caprariu alezredes
Forrás: KISS inf.
Helység: Szalárd
Dátum: 1989.05.18
Nr. 5249/00116

FELJEGYZÉS

A forrás ismerteti, hogy megszorodtak a Kovács Emeric paptamási református lelkész elleni kommentárok a hívekkel szembeni magatartása, viselkedése miatt, olyan értelemben, hogy feltételekhez köti az egyházi szolgáltatásokat, elsősorban nők esetében szerelmi viszonyt kér cserébe. Nemrég kereste fel a forrást egy helybeli református nő, aki elpanaszolta, hogy nevezett lelkész egy gyermek megkeresztelését szerelmi viszony elfogadásától tette függővé. Nyilvánvaló, hogy ez az ember nincs értelmi képességeinek teljes birtokában.

1989.05.19

Kiss

MEGJEGYZÉS: Nevezett KOVÁCS EMERIC – református lelkész Paptamási faluban – Bihar község – „Avram” fedőnevű informátorunk, aki beadta kivándorlási kérelmét a Magyar Népköztársaságba, ahol rokonai vannak.

Intézkedések: Mivel más információk is arra utalnak, hogy az utóbbi időben alkoholfüggővé vált és ezen az alapon egyes nacionalista megnyilvánulásai vannak, ki lesz véve a hálózathoz és megfigyelve lesz végleges eltávolításáig.

Feladatok: Felvenni vele a kapcsolatot, jelezni újabb megnyilvánulásait, a környezetében megjelenő személyeket, a temesvári TÖKÉS LÁSZLÓ-hoz fűződő viszonyát.

Caprariu alezredes

serviciul S/13
loc: Copaceni
Jurno: 12.01.1999
loc: Iohann
data: 18.01.99
H. 5249/00/116

27

Notă

Jurno vă face cunoscând că în timpul
conversației negative la adresa protuberan
Ilovici Emanc de la post. ref. Târnova.
privind altitudinea p' computeriza făc
de credință = amănunțit în sursele
condiționaste servicii religioase în apăs
făc de fumei în ochiulul întreginiei
de relații amoroase. Pentru la surse
l-a prezentat un mediu de informare cas
a comentat un caz recent de refuz
de laș, a unui copil în ochiulul
gulații amoroase. Pentru să este oțer
se un rol disciplină formator
morală.

19.01.0999

King

NOTA: Humatul KODAC OTERIC - pret
reformat în natul TATARU - can BHARIA -
sute nuna moontro "Avraam" - n-a după
artele de surzori în RDU, unde au nudi

în lapte
a. Fagă
p. g. de
- laș
Cred.

Măsur: Existind ni din alte surse că
în ultima perioadă a devenit oțolic și pe oț
fand are din cele manifestări naționaliste
voji nra din neta și lămur în d'vi p'ru
de plina de servit.

Jarini: L-a-1 cantata și în desuți să JN
remalege noi date de ceupotament ale
acestora - , p'noane ce opar în autorizații.
natura legitimilor în TAREI CAPLO - din Târnova.

King

King

8. Jelentés Molnár János apátkeresztúri református lelkésről

Átvette: Raț Ioan őrnagy
Inf.: „Chis Géza”
Nr. 005249/62
Dátum: 1985.01.15.

TÁJÉKOZTATÓ FELJEGYZÉS

Az apátkeresztúri református lelkész, Molnár János az utóbbi időben eléggé távol-ságtartó és óvatos azon személyek kiválasztásában, akikkel szóba elegyedik.

A szakmai összejöveteleken nem aktív, szinte egyszer sem kér szót. Hasonlóan viszonyul az utóbbi időben a forráshoz is. Közelebbi kapcsolatot a magyarkéci pappal, Pázmány Iosiffal tart fenn.

Az utóbbi időben Molnár J. sokat járt jóváhagyások és ajánlások megszerzéséért az esperesi és püspöki hivatalban annak érdekében, hogy elfoglalhassa a cluj-napocai Teológiai Intézetben egy megüresedett tanárségédi állást, Geréb Zsolt helyében. A görög és óhéber nyelvet tanítaná, ebben Eszenyeiné Széles Mária tanárnő útbaigazítását és támogatását élvezte már diákkorában, amikor is közeli kapcsolatokat ápolt betanista irányultságú lelkészekkel.

Jelenleg Molnár gondterhelt és elégedetlen, amiért abbéli terve még nem sikerült, hogy eltávozzon Apátkeresztúrról, és a cluj-napocai püspökség körzetébe kerüljön. Panaszkodott, hogy Apátkeresztúron nincsenek jó lehetőségek, képzett magyar káderek a gyermekei nevelése számára.

Ugyancsak elégedetlen amiatt, hogy Papp László püspök nem engedélyezte doktori képzését Cluj-Napocán, noha a felvételi vizsgája is sikerült. A forrás nem tudja, hogy találkozott-e az utóbbi időben a nagyváradi Balogh Bélával, akit meghívott Apátkeresztúrra gyermekeinek keresztelőjére. Lásd a korábbi feljegyzést. A forrásnak nem sikerült megtudnia a magyarországi személy nevét, nem akarta a hírt túlfeszíteni.

Nagyvárad, 1985. jan.15

Chiș Gheza

Megjegyzés: Figyeljük Molnár J. és Pázmány J. lelkészeket, akik külföldi állampolgárokkal tartanak fenn kapcsolatokat és „betanista” érdeklődésűek.

Rátérek tevékenységük dokumentálására, majd kérni fogom megelőző intézkedések foganatosítását.

„Avram” és „Szemes” informátorok is eligazítást kapnak.

Mr. I Raț

1. Trimit: Mr. Lat 1000

Cap: 4 Clis 6 d'ja

Nr. 00 5249/62

Data: 15.01.65.

Nota instructivă

ii

1211906/1

Principii referitoare la

la sa Christos în ultima jumătate
de secol de rezervat și funcționează în
plena autonomie în ceea ce privește.

La nivelurile profesionale nu s'au creat
pe în jurul episcopiei microlata

Creșterea de pătură are și faptă o
partea în ultimul timp. Totuși nu
faptul păturii legăturii episcopiale în
partea Problema din partea Cluj.

În ultima vreme Problema și o
grupuri formă mult de studiu de
episcopii și Problema profesionale și

episcopii și o grupă parte de grup
grupă la Problema teologică la Cluj-
Napoca pentru viața în locul lui Gabriel

2000. În seama în unele limbile
greacă și hebraică rețele, nu în care o pot
adresa și episcopii și profesionale

Problema de la Problema care l-a procurat
nu s'au și Problema studențesc, unde s'au
episcopii și în parte și orientare istorică

și s'au Problema este funcționat și în
multum și pe în în seama și s'au pleant
cu o seama grupă din Problema și s'au în
parte episcopii Cluj-Napoca și s'au în

la Problema și se poate și în seama seama
în seama de seama seama și seama

sunt în atenția noastră, și
legături cu cetățeni străini, aspect
preocupare, teologică
- și trece la documentarea
activității lor, după care în
propune măsuri preventive.
sunt dirijați și în seama
și seama

Mr. Lat

III. NYILATKOZATOK

Az egyházi titkosszolgálati átvilágítások tárgyában

A vonatkozó törvényi feltételek hiánya, illetve a törvényes szabályozások megkésettisége miatt Romániában csak mintegy tíz esztendővel a kommunista diktatúra bukása után kezdődhetett el a **titkosszolgálati múlt** feltárása. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület a maga körében élen járt ennek megvalósításában. Az ún. Ticu Dumitrescu-törvényt megelőzően, már az 1998-as egyházi választások alkalmával jelöltjeinknek írásbeli nyilatkozatot kellett tenniük a hírhedt **Securitate**val való viszonyuk tárgyában.

Az állandóan változó politikai viszonyok és törvényi szabályozások ezután sem kedveztek a **titkosszolgálati átvilágításnak**. Kezdetben a Romániai Református Egyház Zsinata is felemásan viszonyult ehhez a kérdéshez. Jókora késéssel ugyan, de az új évezred első évtizedének közepén végre mind a két református egyházkerületünkben érdemben beindulhatott a lelkipásztorok és a nem lelkési személyek múltjának átvilágítása.

Egyházkerületünk lelkési kollaboránsairól és ellenállóiról **Szigorúan ellenőrzött evangélium** címen indult könyvsorozat a szegedi **Molnár János** tollából. Vezető tesztjeink kutatóbizottságot neveztek ki a Securitate Irattárát Vizsgáló Országos Tanács (CNSAS) irattárában fellelhető dossziék felkutatására, és az egyházkerületi **Átvilágító Bizottságot** (ÁB) bízta meg a vezető lelkési és nem lelkési személyek titkosszolgálati kapcsolatainak elbírálásával.

Már az ÁB intézményes munkájának a megkezdése előtt fény derült egyes lelkipásztorok **ügynöki múltjára** (lásd: I. Kimutatás). Némely hírhedt esetek rávilágítottak egyházi életünk 1989 után is fennálló súlyos fertőzöttségére. Ennek ellenére a múlttal való szembenézés és a feltáró munka nagy nehézségekkel haladt előre, olyannyira, hogy még a legutóbbi egyházi választások (2010) alkalmával is rovott múltú lelkészek kerülhettek magas tisztségbe.

Az ÁB **saját kimutatása** szerint 2010–2014 között 59 esetet vizsgált meg, 45 lelkipásztort (lásd: II. Kimutatás) és 14 nem lelkési személyt világitott át. Jó munkát végzett. Az utóbbi másfél-két évben azonban munkája lelassult, illetve szinte teljesen leállt. A törvényi korlátozások visszatartó hatása mellett az egyházi lendület alábbhagyása sem kedvezett a folytatásnak.

Amint ez várható volt, az esetek legtöbbszörében lelkipásztoraink nem működtek együtt a Securitateval, nem voltak informátorok, sőt állhatatosan ellenálltak a beszerzésnek (1). Van, aki már csak életkora miatt sem lehetett kollaboráns (2). Megint mások, noha beszervezték őket, utóbb kiugrottak a sorból, és kizárták őket az információs hálózathoz. Őket felmentésben részesítette az ÁB (3). Néhányan azonban súlyos elmarasztalásban részesültek, mivel nyilvánvalóan együttműködtek a diktatúra politikai rendőrségével, vagy éppen fizetett ügynökei voltak annak (4).

Megállapítható azonban, hogy a legsúlyosabb esetek szinte következmények nélkül maradtak. Az egyházi főhatóság nem indított fegyelmet a vétkesek ellen, intésben sem részesítette őket, sőt némelyikük egyházi újraválasztása útjába sem górdított akadályt.

Külön figyelmet érdemel az ÁB-határozatok azon **igazgatótanácsi záradéka**, melynek értelmében a testület „elrendeli az átvilágítási Határozat érvénytelenítését és az ügy újratárgyalását, amennyiben újabb adatok, bizonyítékok kerülnek elő”. Ismereteink szerint ugyanis még nagy mennyiségű ismeretlen iratanyag lapul a különböző irattárakban, melyek teljesen új megvilágításba helyezhetnék egyes személyek múltját.

Ugyanez érvényes azokra a személyekre, akikről a **CNSAS** gyakorlatilag **felmentő igazolást** (Adeverință) bocsátott ki, mivel „nem léteznek olyan adatok és dokumentumok, amelyekből az a következtetés volna levonható, hogy a Securitate munkatársai vagy kollaboránsai lettek volna” („nu există date ori documente din care să rezulte calitatea de lucrător sau de colaborator al Securității”). Könnyű belátni, sőt példák is vannak rá, hogy az illetékes hatóságok szántsándékkal is visszatarthatnak egyes terhelő iratokat, sőt egész személyi dossziékat éppen azok védelmében vagy zsarolása végett, akik a legkészségesebb ügynökeik voltak.

Közbeszéd tárgyát képezi, és tapasztalatból is tudjuk, hogy a **Securitate** nem szűnt meg, hanem csak átalakult. Mértékadó vélemények szerint 1989-ben a hatalmat a volt politikai rendőrség egyik szárnya kaparintotta meg. A Securitate és utódszervezetei továbbra is nagy befolyással rendelkeznek, és az élet minden területét behálózzák társadalmunkban. Okkal feltételezhető, hogy a **Román Hírszerző Szolgálat** (SRI) is megtalálta régi és új kollaboránsait. Egyházi és nemzeti létérdekünk tehát, hogy az elhúzódozó, illetve szándékosan késleltetett átvilágítást továbbvigyük. Anyaszentegyházunk megtisztulását elősegítsük, és az idegen titkosszolgálat rontásával szemben az ifjú, a jövőendő nemzedéket is felvértezzük. A **Reformáció** félévezredes jubileuma közeledtén világosan kell látnunk, hogy ez is nélkülözhetetlen előfeltételét képezi Egyházunk megújulásának. A közelgő **egyházi választások** ugyanerre a következtetésre vezetnek.

A **Magyar Fórum** interjúja szerint (2016. április 28.): „69 lelkésztől tudnak, akik beszerzett besúgók voltak, 43-ról nem közöltek választ, 11 esetben pedig kiderült, hogy súlyos besúgói tevékenységet folytattak. Mi lesz az ő sorsuk?” – hangzik a kérdés. **Kató Béla**, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke válaszában – egyebek mellett – ezt mondja: „Azt szeretnénk, ha azok, akik ilyen mélységben együttműködtek, belátnák, hogy az egyedüli út, ha – elismerve vétkeiket – nyilvánosan is bocsánatot kérnének. S ezt megpróbálják nemcsak az emberektől, hanem Istentől is megkapni. Isten megadja, az embereknek is meg kell adniuk.” Ezen túlmenően viszont egyszer s mindenkorra azt is le kellene szögezni, hogy ezek a személyek egyházi tisztségbe ne legyenek megválaszthatók.

Nagyvárad, 2016. május 27.

Tőkés László
a Királyhágómelléki Református Egyházkerület
1989 utáni első püspöke

Utóirat: Most, a helyhatósági választások közeledtén időszerű volna legalább az őszi parlamenti választásokra nézve magyar közösségünk majdani jelöltjeinek a titkosszolgálati átvilágítását is komolyabban venni és előírányozni, **RMDSZ-es közeletünk** teljes megtisztítása érdekében.

I. K I M U T A T Á S

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Átvilágító Bizottsága által át nem világított, időközben az KRE-ből eltávozott, a CNSAS nyilvántartásában, valamint Molnár János Szigorúan ellenőrzött evangélium c. dokumentumgyűjtemény adattárában szereplő lelkészekről, akik együttműködtek a Securitatéval

Sor- szám	N é v	Fedőnév	Megjegyzés
1.	Kovács Imre	AVRAM	Magyarországra távozott
2.	Fazakas László	KISS JÁNOS	Magyarországra távozott
3.	Fazakas Sándor	HERMAN	Külföldre távozott
4.	Báthori Gyula	KOVÁCS FERENC	Elhunyt
5.	Borsi Zsigmond	SANDU	Nyugdíjba vonult
6.	Zsigmond József	ERDEI SÁNDOR	Nyugdíjba vonult
7.	Jakab László	BERECKY	Magyarországra távozott
8.	Halász Sándor	ARON	Magyarországra távozott
9.	Balogh Béla	BODEA IOAN	Tartózkodási helye ismeretlen
10.	Bányai Ferenc	FARKAS/PETRESCU	Lemondott, nyugdíjba
11.	Dudás Ferenc	JÓKAI SÁNDOR	Magyarországra távozott
12.	Molnár János (zsibói)	MURESAN DINU	Kolozsváron él

II. K I M U T A T Á S

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Átvilágító Bizottsága (ÁB) által a Szekuritáté Irattárát Vizsgáló Országos Tanács (CNSAS) adatai alapján átvilágított lelkészekről

Sor-szám	ÁB-határozat száma	N é v fedőnév	Állás, tisztség	ÁB-határozat
1.	1/2010.	Püsök Sándor Csaba	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
2.	2/2010.	Gellén Sándor Károly	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
3.	3/2010.	Tasnádi András Zsolt	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
4.	4/2010.	Baracsi Levente Zoltán	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
5.	5/2010.	Rákosi Jenő	lelkipásztor	Életkora miatt érintetlensége szavatolt
6.	6/2010.	Csűry István	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
7.	7/2010.	Herdean Gianina Gyöngyi	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
8.	8/2010.	Kerekes József István	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
9.	12/2010.	Borzási Gyula	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
10.	13/2010.	Farkas Antal	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
11.	14/2010.	Pálfi József	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
12.	15/2010.	Vincze Zoltán	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
13.	16/2010.	Sipos István	lelkipásztor	Felmentés

14.	17/2010.	Szücs Imre	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
15.	18/2010.	Árus Csongor László	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
16.	23/2010.	Tóbiás Tibor	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
17.	24/2010.	Veres Kovács Attila KATONA	lelkipásztor	Együttműködött, informátor volt
18.	25/2010.	Csomaini Árpád ÁKOS	lelkipásztor	Együttműködött, informátor volt
19.	26/2010.	Nagy Sándor MOLDOVAN ILIE	lelkipásztor	Együttműködött, informátor volt
20.	27/2010.	Csernák Béla	lelkipásztor	Felmentés
21.	28/2010.	Seres Géza† CORNEL IOAN	lelkipásztor	Együttműködött, informátor volt
22.	29/2010.	Mikló Ferenc FERY/FINISAN IOAN	lelkipásztor	Együttműködött, informátor volt
23.	30/2010.	Lukács József	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
24.	31/2010.	Gellért Gyula	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
25.	32/2010.	Szekeres Sándor	lelkipásztor	Felmentés
26.	33/2010.	Sipos Miklós URSU	lelkipásztor	Együttműködött, informátor volt
27.	35/2010.	Venter Miklós	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
28.	1/2011.	Ecsedi Árpád	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
29.	2/2011.	Forró László	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
30.	3/2011.	Szász Bálint Róbert	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
31.	8/2011.	Nagy András	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
32.	9/2011.	Varga Károly	lelkipásztor	Felmentés
33.	10/2011. 1/2012.	Hermán M. János	lelkipásztor	Felmentés

34.	2/2012.	Szilágyi Zoltán	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
35.	3/2012.	Szatmári Elemér	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
36.	6/2012.	Fazakas Csaba	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
37.	1/2013.	Tőkés László	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
38.	2/2013.	Bereczki András	lelkipásztor	Felmentés
39.	3/2013.	Kiss Miklós	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
40.	4/2013.	Korda Zoltán Tibor KIS IOAN	lelkipásztor	Bizonyítékok hiányában az eljárást szünetelteti és a kutatás folytatását rendeli el
41.	5/2013.	Szücs András	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
42.	6/2013.	Kádár György	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor
43.	7/2013.	Pakulár István	lelkipásztor	Felmentés
44.	8/2013.	Dénes József	lelkipásztor	Felmentés
45.	9/2013.	Higyed István Levente	lelkipásztor	Felmentés
46.	1/2014.	Képiró Gyula- Jenő	lelkipásztor	Nem működött együtt, nem volt informátor

A tisztulás és megújulás jegyében

Az egyházi átvilágítással kapcsolatos, egyik legutóbbi megnyilatkozásában **Csúry István** püspök méltatlankodással állapítja meg, hogy: „semmitmondó lehallgatási szövegek alapján hozott **hamis ügynökvádakkal** kell választásra készülnie” (Kronika, 2016. június 29.). Folyó év június 29-én kelt válasziratában viszont azon háborog, hogy minekutána „a Királyhágómelléki Egyházkerület jelenlegi püspökét kétszáz ezer ember képvisellete választotta meg 80 százalék feletti arányban, **diktatúra** van abban a világban, amelyben a demokratikus egyházi választás után olyanoknak a hangja és szerepe nő meg, akik hatalmat kapnak vagy szereznek arra, hogy egy közösség fejlődését akadályozzák, esetleg **a legitim vezetőket hazugságaikkal bemocskolják**” (Bihari Napló, 2016. június 30.) Szövege záró részében, titkosszolgálati múltját megkerülve, fejedelmi többesben ekképpen fogalmaz: „Tökés Lászlót felkérjük, hogy igyekezzen valódi közösségi lelkületet gyakorolni. Közelgő nyugdíjazásáig törekedjen **Isten útján járni.**”

Csúry István **RMDSZ-es elvtársai** július 4-én kelt állásfoglalásukban szintén azzal vádolják szerény személyemet, hogy: „Volt püspökhöz nem méltó módon, **alaptalanul rágalmazza** a Királyhágómelléki Református Egyházkerület választott vezetőit”; majd „felszólítják Tökés Lászlót, hagyja abba közösségünknek ártó, felelőtlen megnyilvánulásait, a köztisztelőben álló **közösségi vezetők rágalmazását**, különös tekintettel a Királyhágómelléki Református Egyházkerület tisztségviselőire” (Bihari Napló, 2016. július 5.) (Kiemelések tőlem – TL.)

A „hamis ügynökvádakat” emlegető és „a legitim vezetőket hazugságaikkal bemocskoló” ellen kirohanó püspöki képmutatásra, valamint a félrevezetett Bihar, Szatmár és Szilágy megyei RMDSZ-szervezetek „alaptalan rágalmazást” kiáltó ellenséges támadására szolgáljanak egyenes válaszként azok a **titkosszolgálati jelentések**, melyek az 1986–1989-es időszakból a „**KISS**” fedőnéven működött Csúry István volt szalárdi lelkészről származnak. „**ROŞESCU**” fedőnév alatt 1982-ből és 1984-ből szintén az ő személyéhez társítható két másik feljegyzés, a palástjától nemrégén megfosztott zsigó **Molnár János** teológiai tanár alias „**BADEA**” (II.), „**MUREŞAN DINU**” ügynök dossziéjából (lásd szegedi Molnár János Szigorúan ellenőrzött evangélium című könyvét).

A mellékelt besúgójelentésekből egyértelműen kiviláglik, hogy a mostani királyhágómelléki püspök annak idején túlbuzgó odaadással jelentett lelkésztársairól és előjáróiról, nevezetesen Kovács Imre, Gellért Gyula, Zsisku János, Makai Lehel, Gavruca Tibor, Major Huba, Kallós István, Szekeres Sándor lelképásztorokról, valamint Gálfy Zoltán, Juhász Tamás, Kozma Zsolt és (zsigó) Molnár János teológiai professzorokról.

Megjegyzésre méltó, hogy ezen jelentések nem Csúry István saját hálózati dossziéjából, hanem az érintettek iratgyűjtőiből kerültek elő – éppen ezért nem tudjuk, hogy még mennyi hasonló irat kapcsolódik „**KISS**”, illetve „**ROŞESCU**” nevéhez. A **Securitate Irattárait Tanulmányozó Országos Tanács** (CNSAS) ugyanis mindmáig nem tett eleget az Egyházkerület azon igénylésének, hogy bocsássa rendelkezésére a püspök dossziéját, hanem egy olyan **igazolványt** bocsátott ki, amely szerint „nem léteznek olyan adatok és dokumentumok, amelyekből Csúry István úr Securitate-alkalmazotti vagy -kollaboráns minősége kitűnne” (lásd mellékelve a 514/29.01.2009. számú Adeverințăt és az ennek alapján kibocsájtott 2010/6. sz. egyházkerületi határozatot). Ez

azonban semmiképpen sem az ő ártatlanságát, hanem – a mellékelt titkosszolgálati jelentésekből kikövetkeztethetően – sokkal inkább terhelő iratai kiadásának a szándékos visszatartását bizonyítja.

Csűry István helyzete az RMDSZ vonatkozásában kísértetiesen emlékeztet **Fazakas László** alias „**KISS JÁNOS**” volt margittai lelkész csúfos esetére, akit 2000-ben a Bihar megyei szervezet juttatott parlamenti képviselői tisztségbe, ám utóbb rovott titkosszolgálati múltja miatt vissza kellett léptetnie. Fazakasnak 2004-ben a püspökjelöltségről is ugyanezen okból kellett lemondania.

Mindezekre nézve változatlanul érvényesek **Kató Béla** erdélyi püspök általános értelemben megfogalmazott szavai: „Azt szeretnénk, ha azok, akik ilyen mélységben együttműködtek, belátnák, hogy az egyedüli út, ha – elismerve vétkeiket – nyilvánosan is bocsánatot kérnének.”

Huszonhat évvel az ateista-kommunista diktatúra bukása után végképpen eljött az ideje annak, hogy fájdalmas múltunk teherétől megszabaduljunk. A reformáció 500. évfordulójára Anyaszentegyházunknak a tisztulás és a megújulás jegyében kell készülnie. A közelgő országos választásokon pedig olyan jelölteket kell indítanunk, akik nemzeti közösségünk ügyét nem alibinek tekintik, hanem szabad és tiszta lelkiismerettel tudják képviselni ország-világ előtt.

Nagyvárad, 2016. július 12.

Tőkés László

Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității

București, Str. Matei Basarab nr. 55-57, Sector 3, cod 030671

Tel.: 0374.189.162, fax 0374.189.149

www.ensas.ro, office@ensas.ro

Operator de date cu caracter personal, notificat sub nr. 158

Nr. DJ/ 197/02.02.2009

ADEVERINȚA Nr. 514/29.01.2009

1. În temeiul art. 3 lit. u), art. 9, art. 10, art. 33 alin.1 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2006;
2. Având în vedere cererea de verificare nr. P 4902/07 din data de 30.08.2007 adresată C.N.S.A.S. de către Eparhia Reformată de pe Lângă Piatra Craiului;
3. În baza Notei de Constatare nr. S/DIM/1865 din data de 06.06.2008, prin care domnul CSURY Ștefan (Istvan) a fost verificat la cerere, în calitate de Vicar eparhial, preot.
4. În baza procesului verbal al ședinței Colegiului C.N.S.A.S. din data de 29.01.2009;

ADEVERIM, PRIN PREZENTA, CĂ

Nu există date ori documente din care să rezulte calitatea de lucrător sau de colaborator al Securității, în sensul legii, cu privire la domnul CSURY Ștefan (Istvan), fiul lui Ștefan și Elisabeta, născut la data de 07.09.1956 în localitatea Valea lui Mihai, județul Bihor.

Prezenta poate fi contestată la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București, de către orice persoană interesată, în termen de 30 zile de la data publicării pe pagina de Internet a Consiliului Național pentru Studiarea Arhivelor Securității.

Președinte,

Conf. univ. dr. Ladislau – Antoniu CSENDES

KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET
IGAZGATÓTANÁCSI HIVATALA

ÁTVILÁGÍTÓ BIZOTTSÁG

RO – 410210 – ORADEA (NAGYVÁRAD) Str. Calvin Nr. 1 ROMANIA
Tel/Fax: 40(0)259 – 431-710, 435-386 E-mail: partium@rdscv.ro Website: www.kiralyhagomellék.ro

CSÚRY István lelkipásztor

CNSAS 514/29.01.2009 számú IGAZOLÁS ügyében hozott

6/2010. számú

HATÁROZAT.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Igazgatótanácsának 28/ 2009. számú határozata értelmében létrejött, a kommunista titkosszolgálattal való együttműködést vizsgáló Átvilágító Bizottság, a mai napon a rendelkezésére bocsátott, a CNSAS által 514/29.01.2009 szám alatt kiállított IGAZOLÁS tanúsága szerint, a vonatkozó törvényes előírások alapján végzett ellenőrzés eredményeként fentnevezett lelkipásztorral kapcsolatosan semmiféle dossziét nem azonosítottak.

Fenti megállapítások figyelembevételével Átvilágító Bizottság megállapítja, hogy

**CSÚRY István
lelkipásztor**

**semmilyen formában nem működött együtt a kommunista
titkosszolgálattal, annak ügynöke/ informátora nem volt.**

Nagyvárad, 2010. május 10.

Átvilágító Bizottság nevében:

Püösök Sándor Csaba
elnök

Baracsi Levente Zoltán
jegyző

Gellén Sándor
bizottsági tag

Csúry István informátori múltjának leleplezése tárgyában

Minekutána a múlttal való őszinte szembenézés jegyében és féltve szeretett Egyházunk jól felfogott érdekében – a legnagyobb sajnálattal – vállalkoztam arra, hogy püspökutódom, **Csúry István** titkosszolgálati múltját a nyilvánosság előtt felfedjem, egymást követő, sorozatos támadások záporoznak felém. Megdöbbenéssel kell tapasztalnom, hogy – ki tudja, hányadszorra – a megszólalók ítélete és haragja nem annyira a szellemében ma is tovább élő román titkosszolgálat, a **Securitate** és volt ügynökei ellen, hanem sokkal inkább azok ellen irányul, akik leleplezik amazokat.

Csúry Istvánon nem csodálkozom. Huszonhat évi cinkos hallgatás, illetve elhallgatás után mit is tehetne mást, mint hogy a dolgokat csúrve-csavarva védekezésből átmegy támadásba, azt sem átállva, hogy még a Partiumi Keresztény Egyetemen is üssön egyet.

A **Fazakas László** (alias „KISS JÁNOS”) volt margittai lelkeszt parlamentari képviselőségig feltámogató és a **Nagy Sándor** (alias „MOLDOVAN ILIE”) nagykárolyi esperest a Szatmár Megyei Tanácsba juttató **RMDSZ-szervezeteken** szintén nem lehet csodálkozni, amikor testületileg felsorakoznak Csúry István mellett – bizonyára megvan az okuk reá.

A **pártsajtón** sincs mit csodálkoznunk, amikor pl. a **Maszol.ro** vagy a **Reggeli Újság** – melyik burkoltabban, melyik nyíltabban – segítségére siet a bajbajutottnak. A **Népszabadság** egyenesen így fogalmaz: „Egyházától kapott nagy pofont Tőkés László.” (2016. július 14.)

A Reggeli Újság ifjú főszerkesztője két nap alatt kétszer is megszólal. Másodszorra azon örvendezik, hogy „Csúry püspök a nagy nyilvánosság elé tárta” a Securitate Iratárait Vizsgáló Országos Tanács (CNSAS), valamint a Királyhágómelléki Átvilágító Bizottság (KÁB) Csúry István ártatlanságát igazoló iratait. Fiatalemberünknek illene tudnia, hogy ezen iratokat, vagyis a **CNSAS 2009.01.29/514** számú **Igazolását** (Adeverință), valamint a **KÁB 2010/6.** számú **Határozatát** annak előtte én magam hoztam nyilvánosságra, legutóbbi sajtóértekezletemen.

RMDSZ-en innen és pártsajtón túl viszont valóban csodálkoznunk lehet azon, hogy a Királyhágómelléki Református Egyházkerület **Esperesi Kollégiuma** „becsületszóra” elhiszi Csúry Istvánnak, hogy nem volt kollaboráns, még mielőtt vizsgálat tárgyává tenné a vonatkozó dokumentumokat, sőt mi több, a dicstelen püspökölődöm, **Papp László** korszakára emlékeztető szervilizmussal uszul reá korábbi püspökére, **Tőkés Lászlóra**. Megjegyzésre méltó, hogy a kilenc esperes közül kettő maga is bizonyított módon ügynöke volt a Securitaténak.

Az Esperesek Kollégiumának vádaskodó állásfoglalása nem más, mint egy szálnalmas hűségnyilatkozat Csúry István mellett. Tőkés László, amint hazug módon állítják, nem „**támadja**”, hanem éppen ellenkezőleg: **védelmezni** próbálja az Anyaszentegyházat a volt ügynököktől és az egyházunkban továbbra is jelen lévő titkosszolgálattól.

Emberismeretem alapján remélni merem, hogy **az aláíró esperesek** nagyobb része az adatok hiányos ismeretéből, pusztá jóhiszeműségből vagy lélektani nyomás hatására csatlakozott az RMDSZ stílusában fogant Nyilatkozathoz. Őértük és nekik mondom:

csak a kommunista időkben volt gyakorlatban, hogy a **Párt** vezetői – felhatalmazás nélkül – „százvezrek” nevében nyilatkozzanak, amiképpen ők teszik. Ha mástól nem, hát tudják meg tőlem, hogy egy negyedszázaddal ezelőtt nem „százvezrek”, hanem épenséggel **milliók** álltak **Temesvár** mellé, és fordultak szembe a nacionálkommunista Ceaușescu-diktatúrával és annak politikai rendőrségével, a Securitatével – miközben egyesek még 1989 decemberében is besúgójelentéseiket írogatták...

Nagytiszteletű uraim, én nem „**bizonyíték nélkül**” tártam fel Csűry István elhallgatott múltját – amint írják –, hanem saját **szekusjelentéseivel** dokumentáltam azt. Következésképpen nem véleménybeli, hanem **ténykérdéssel** állunk szemben. (Azóta egy újabb besúgói jelentése is előkerült, melyet ezúttal szintén mellékelek.) Nem „lejárato kampányról” van tehát szó, amint rágalmozó módon írják, hanem annak a **valós tényállásnak** a bemutatásáról, melynek kiderítése ráadásul nem is az én munkám, hanem (szegedi) **Molnár János** egyháztörténész kutatásainak az eredménye.

A fűgefalevél-számba menő két igazolásról pedig azt kell tudni, hogy önmagukban mindaddig semmit sem bizonyítanak, amíg Csűry István, alias „KISS” **5249. számú hálózati dossziéját** a CNSAS nem tudja vagy nem hajlandó a rendelkezésünkre bocsátani (lásd a titkosszolgálati feljegyzések dossziészámát). Ennek hiányában az egyházkerületi bizonylat sem sokat ér, hiszen felmentő határozatát maga is a CNSAS igazolására (Adeverință) alapozza.

Harag és indulat nélkül mit is mondhatnánk azért mindezekre? **Jézus** szavával szólva azt, hogy „legyen a ti beszédetek: úgy úgy; nem nem; a mi pedig ezeken felül legyen, a gonosztól legyen” (Mt. 5,37). Azért: mentse Isten az ő Egyházát a gonosztól!

Nagyvárad, 2016. július 16.

Tökés László

